

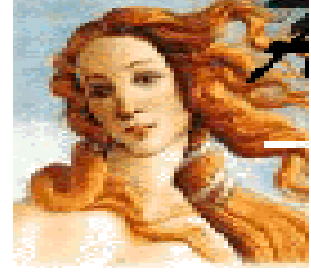
Bir Işıltıdır Kozmetik

Anıl Beril BAŞLANGIÇ

Yaradılış üzerine varolan teorileri bir yana bırakırsak insanlık tarihi kadar eski olan ne vardır hayatımızda?

Peki, kadın denince ilk akla gelen nedir?

Raporumuzun konusu ile bağlantılı bir cevap vermek gerekirse, güzellik.

Antik çağdan günümüze kadar geçen süreçte kök bitkileri ile yapılan saç ve cilt bakımları, değerli taşların takı olarak kullanılmaya başlaması hep güzel görünmek adına yapılmadı mı?

Bu noktada gerçek olan bir şey var.

Teknolojik gelişim sadece sanayi ve ticaret alanında büyük yenilikler yaratmadı.

Teknoloji bayanların da işine fazlasıyla yaradı.

Tarihi çok eskilere dayanan kozmetik, Yunanca kökenli bir kelime olup "sağlıklı, bakımlı ve güzel olmayı ve bu sonuçları elde ederek sürdürmeyi" belirten "cosmeni" kelimesinden gelmiştir.

Türk Dil Kurumuna göre söz konusu sözcük dilimize Fransızca'da yer alan "cosmetique" kelimesinden gelmiş olup, "Cildi ve saçları güzelleştirmeye, diri tutmaya çalışan her türlü madde" anlamını taşımaktadır.

Osmanlı döneminde saraylarda yaşayan kadınların doğal ürünler ile sağladıkları bakım; sektörün kimyasal ürünler ile bütünleşip zamana meydan okuyan ürünler oluşturması ile büyük mesafeler kat etmiştir.

Ülkemizde 1924 yılında kılık kıyafetle gelen yenilikler sayesinde halk da dış görünümüne önem vermeye başlayarak bunu kozmetik ile bütünleştirmiş ve böylece kozmetiğe olan talebi ön plana çıkarmıştır.

Kadınların yanı sıra erkeklerin de kendilerine özen göstermeleri de kozmetiğin dünyada büyük pazarlara yayılması sonucunu doğurmuştur.

Yükte hafif ancak maddi değeri çok yüksek olan kozmetik ürünlerinin kayıp ve hasarları, işletmeleri büyük risklerle karşı karşıya bıraksa bile, rekabet ortamının en kızgın olduğu sektörlerden biridir kozmetik sektörü.

Ülkemizde, uzun yıllar dışa bağımlı yaşayan sektör, özellikle son yıllarda yerli ürünlerinde rekabet gücünün artması ile kendi ayakları üzerine basarak sağlam adımlar ile ilerlemeye başlamıştır.

Ancak tüm bunlara rağmen Türkiye'deki kozmetik pazarı yaklaşık 1 milyar dolar civarındadır.

Dünyaya bakıldığında bu rakam 149 milyar dolarları bulmaktadır.

Bu da Türkiye'nin bu pazardan ne denli az pay aldığını ortaya çıkaran acı bir veridir.

Bunun en önemli sebebi ise üretici firma sayısındaki yetersizlikten kaynaklanmaktadır.

İnsanların kozmetik sanayiye yatırım yapmalarının önündeki engelleri;

- Maliyetlerdeki yükseklik,
- Vergi oranlarındaki yükseklik,
- Bürokratik engeller,
- Kozmetik yasasının halen düzene oturtulmamış olması,
- Devlet tarafından desteklenmemesi

olarak sıralayabiliriz.

Kozmetik piyasamızın uluslararası arenada kendini ispatlayabilmesi için öncelikle gereken teşvikler hızla sağlanmalı, sektörün yasal alt yapısı tamamlanmalı ve Türkiye'nin bu konudaki imajını artırıcı çalışmalara girişilmelidir.

Bu durumda firmalara düşen sorumluluk ise markalaşma ve kurumsallaşma yolunda hızla ilerlemeleri olacaktır.

Ülkemiz kozmetik sektörü Ar-ge faaliyetlerinde kalifiye insan kaynağını temini de sağlanırsa Fransa, İtalya gibi güçlü rakipler ile mücadele edecek güç kazanılmış olacaktır.

Ülkemizde kozmetik ürün kullanımı Avrupa ülkeleri ve Amerika gibi gelişmiş ülkelere nazaran oldukça düşüktür.

Kozmetik ürün tüketiminin Büyükşehirlerin tekelinde bulunma sebebi; kozmetiğin halen lüks tüketim olarak kabul görmesinin yanı sıra sosyo-ekonomik nedenlerden de kaynaklanmaktadır.

Bu nedenle süratle kozmetiğin lüks değil zaruri bir ihtiyaç olduğu kabul edilmeli ve insanlarımız da bu yönde eğitilmelidir.

Devlet tarafından desteklenmesi gereken sektörlerden biri olan kozmetik sektörünün öneminin geç anlaşılması ve hatta kozmetik yasasının bile son yıllarda çıkmış olması sektörün ihmal edildiğini gösteren çarpıcı gerçeklerdendir.

Ülkemizde “Kozmetik Yasası” ilk kez 23.02.1994’de 21861 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve kozmetik bir sektör olarak kabul görmeye başlamıştır.

Anılan 3977 Sayılı Yasa kozmetiği; “İnsan vücudunun epiderme, tırnaklar, kıllar, saçlar, dudaklar ve genital organlar gibi dış kısımlarına, ağız ve dişlere veya mukozaya uygulanmak üzere hazırlanmış, amacı veya yan amacı bu kısımları temizlemek, koku vermek ve korumak suretiyle iyi bir durumda muhafaza etmek, görünümünü değiştirmek, vücut kokularını düzeltmek olan, saç boyaları ve saç açıcıları da dahil bütün preparat ve/veya maddeler” olarak tanımlamaktadır.

Söz konusu Kanun ile kozmetiklerin üretimi ve ithali ile satışa arzı Sağlık Bakanlığı’nın izin ve denetimine tabi olmuştur. Böylece bu ürünlerin tanıtımı için izin koşulu aranmazken, bu tanıtımlar Sağlık Bakanlığı denetimine tabi tutulmuştur.

08.04.1994 tarih 21899 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Kozmetik Yönetmeliği ile kozmetik olarak kabul edilen madde ve ürünler ile bunların sınıflandırılması, üretim ve ithal izni verilmesi, ambalaj bilgileri, kontrolleri ve tanıtımlarına ilişkin esaslar üretim yerlerinin taşıması gereken özellikler ve ürünlere ilişkin tedbirler düzenlenmektedir.

Anılan kanun kapsamında çıkarılan 28 Ocak 1998 tarih 23244 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan “Kozmetik Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” ile ise Kozmetik Ürünlerin üretimi ve satışı Sağlık Bakanlığı İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü tarafından denetlenmektedir.

Genel itibariyle Avrupa Kozmetik Yönetmeliğinin aynı olan, ancak uygulamada bazı farklılıkları bulunan yönetmelik, satış öncesi izin esasına dayanmaktadır.

Oysa Avrupa Kozmetik Yönetmeliği’nde durum bunun aksine satış sonrası etkin piyasa kontrolüne dayanmakta ve satış öncesi izin aranmamaktadır.

Bu nedenle Avrupa Birliğine uyum çalışmaları çerçevesinde anılan 3977 sayılı Kozmetik Kanunu ortadan kaldırılarak yerine yeni bir yasal düzenleme getirilmesi için çalışmalar hızla devam etmektedir.

Söz konusu Kanun tasarısı Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu ile Avrupa Birliği Uyum Komisyonundan

geçmiş durumdadır.

Yasama Denetim Çalışmaları gündeminde yer alan ve TBMM Başkanlığına sunulan söz konusu Kanun Tasarısında ürünlerin piyasaya arz edilmesinden önce bildirimde bulunulması, piyasa gözetim ve denetiminin yapılması ile bu ürünlerin üretim yerlerinin denetimi konularına ilişkin esaslar yer almaktadır.

AB’ye aday ülke statüsündeki Türkiye ile AB arasındaki mevzuat uyumluluğu açısından hazırlanan yeni Kanun Tasarısında, kozmetik ürünün piyasaya ilk kez arz edilmesinden önce Sağlık Bakanlığı’na bildirimde bulunmak şart tutulmuş, üründe veya üretici firmada meydana gelen değişikliklerin de bildirilmesi zorunlu kılınmıştır.

Bu noktada; eksik bilgi ve belge ihtiva edenler ise bildirim yapmış sayılmayacaktır.

Üretim yerlerinin denetimi, piyasa gözetim ve denetimi Sağlık Bakanlığı’nca yapılacaktır.

Kozmetik ürünlerin teknik niteliklerine, ambalaj bilgilerine dair şartlara, bildirimlerine, piyasaya arz edilmelerine, piyasa gözetim ve denetimlerine, üretim yeri denetimlerine, analiz metodlarına, tedbirlere ve ilgili diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar, yeni kanunun yayımı tarihinden itibaren bir ay içerisinde Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanarak yürürlüğe konulacak bir yönetmelik ile düzenlenecektir.

Sağlık Bakanlığı'na tanınan izin ve ruhsat yetkilerinden uygulamada İl Sağlık Müdürlükleri sorumlu tutulacaktır.

Güzellik Merkezi ve/veya Güzellik Salonu Çalışma Uygunluk Belgesi almak için mutlak surette Sağlık Kuruluşunun bünyesinde kullanılacak cihazların yerli üretim ise TSE, ithal ürün ise CE (yeminli tercüme) belgeleri'ni İl Sağlık Müdürlüğüne bildirmeleri gerekmektedir.

Söz konusu belgelerin alınamaması halinde ise söz konusu Güzellik Merkezi-Güzellik Salonu uygunluk belgesini alamayacak, böylece faaliyete geçemeyecektir.

Ancak geriye dönük TSE ve CE Belgelerinin aranması esnasında bazı problemlerin yaşandığı ve bu tür problemlerin sektör mensuplarımızı güç durumda bıraktıkları da bir gerçektir.

Örneğin; yeni yasa ile 2004 tarihinden önce alınan ve herhangi bir uygunluk belgesi (TSE-CE) bulunmayan cihazların kullanılması halinde kullanan işletmelere cezai müeyyide uygulanacaktır.

Ancak bu yüksek maliyetli cihazların firmalar tarafından yeniden alınması sektör mensuplarının karşısına milyonlarca dolarlık külfet olarak çıkacaktır.

Ayrıca sektörde oldukça sık karşılaşılan, devren satın alınan işletmelerin kullandıkları cihazların üretim bilgilerine erişmeleri nerede ise imkansızdır.

Sektör mensuplarının bu durumlardan doğan mağduriyetlerini ve anılan cihazların atıl kalmalarını engellemek adına, Kanunun ardından çıkacak bir Yönetmelik ile, 2004 yılından önce satın alınarak kullanılan cihazların seri numaraları vs. bilgileri belirtilmek koşulu ile bir sefere mahsus olmak üzere muafiyet sağlanması hususunda çalışmalar başlatılmalıdır.

Yapılan görüşmeler sonucunda uygulamada geriye dönük TSE ve CE belgeleri alımı hususunda TSE sorularımıza olumlu cevaplar veremezken, Sağlık Müdürlükleri yetki çerçeveleri hususunda net bilgilere sahip olmadıklarını ifade etmişlerdir.

Başka bir problem ise denetimler esnasında oluşabilecektir.

Kuaför ve Güzellik Salonlarının sadece İl Sağlık Müdürlüğünden gelecek yetkililer tarafından denetlenmesi yanlış ve eksik bir uygulama olacaktır.

Çünkü; konu sağlığın yanı sıra sektörü de ilgilendirmektedir.

Bu nedenle denetimler sırasında sağlık yetkililerinin yanı sıra sektör mensuplarına da ihtiyaç duyulacağı düşünülmektedir.

Biri teknik bilgi konusunda uzman biri ise kullanımın nasıl olacağı ve ürünler konusunda uzman iki sektör mensubunun da sağlık müdürlüğü yetkilileri ile birlikte denetimlere katılmaları işleyişin başarı ile yürümesini sağlayacaktır.

Bu süreçte; ülkemizde bilinç düzeyinin artması ile birlikte, yeni yeni gelişmeye başlayan Kozmetik Sektörünün Dünya Kozmetik Sektörü içerisinde söz sahibi olabilmesi ve kendini başarı ile ispatlayabilmesi için özel sektör kamu işbirliği son derece büyük önem taşımaktadır.

